

Eeva Korolainen

31.5.2017

45/17/L/A

leila.vilhunen@vnk.fi

Metsäteollisuuden näkemykset Britannian EU-erosta neuvoteltaessa

Pyydettyinä lausuntona näkemykset Britannian EU-erosta neuvoteltaessa Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta toimittaa valtioneuvoston kanslialle näkemyksensä Britannian EU-eroon ja EU-Britannia-tulevaisuuden suhteeseen liittyvistä kysymyksistä. Pyydämme, että jatkossakin meidät pidetään tiedotettuna neuvottelujen etenemisestä ja meitä kuullaan ja edustajamme kutsutaan mukaan mahdollisiin tilaisuuksiin tai ryhmiin, joissa tätä asiakokonaisuutta käsitellään.

Tausta

Kansainvälinen kauppa on Suomen metsäteollisuudelle elinehto ja Britannia Suomelle ja metsäteollisuudelle tärkeä kumppani. Britannia on Suomen metsäteollisuudelle 2. tärkein **vientimaa** ja sen osuus metsäteollisuuden koko viennistä oli v. 2016 8,4 %, arvoltaan n. 958 M€. Britanniaan viedään erityisesti sahatavaraa, paperia ja kartonkia mutta myös muita tuotteita, kuten vaneria, paperin ja kartongin jalosteita, massaa ja pehmopapereita. Metsäteollisuuden TKI-toiminnassa kehitetään myös uusia tulevaisuuden vientituotteita. Suomalaisilla metsäteollisuusyrityksillä on myös **tuotantoa** Britanniassa. Näin ollen myös EU:n markkinoiden avoimena säilymisellä ja sillä, minkälaisin ehdoin Britannia käy kauppaa muiden maiden kanssa, on merkitystä suomalaisille metsäteollisuusyrityksille.

Metsäteollisuus nousi v. 2015 Suomen **suurimmaksi tavaraviennin toimialaksi** ja säilytti asemansa v. 2016 yli 20 % osuudellaan. Britannian kohdalla metsäteollisuuden osuus Suomen koko tavaraviennistä oli 39 %. Metsäteollisuuden tuotannosta menee tuoteryhmästä riippuen vientiin vähintään 3/4 ja jopa 98 %.

Tavoite

EU:n ja Britannian tulee neuvotella Britannian **EU-ero** rakentavasti ja luoda optimaalinen molempia osapuolia tyydyttävä **tulevaisuuden suhde**, joka huomioi osapuolten jakamat taloudelliset intressit ja talouksien välisen yhteyden sekä niiden roolit toistensa arvoketjuissa.

Eeva Korolainen

31.5.2017

45/17/L/A

Eroprosessin ei tule vaarantaa EU:ta poliittisena ja taloudellisena hankkeena **tai EU27:n yhtenäisyyttä eikä heikentää EU:n sisämarkkinoiden toimintaa tai EU-yritysten kansainvälistä kilpailuasemaa.**

EU:n tulee tarttua myös **strategiseen kumppanuuteen** ja yhteistyöhön Britannian kanssa globaaleissa kysymyksissä.

Britannian EU-eron **haitat yritystoiminnalle tulee neuvotteluissa minimoida. Kaupan ja taloudellisen yhteistyön** Britannian kanssa tulee jatkossakin olla sujuvaa eikä siihen tule kohdistua ylimääräistä hallinnollista tai kustannustaakkaa. Britannian EU-eron jälkeenkin tulee turvata **sääntöihin pohjautuva ja tasapuolisen kilpailun mahdollistava avoin toimintaympäristö** Britanniassa ja EU:ssa sekä osapuolten väliset **kauppasuhteet**. Myös riittävän ajoissa sovitun **siirtymäkauden** mallin tulee mahdollisimman hyvin turvata yritysten toimintaympäristön jatkuvuus sekä kansainvälisen kaupan ja liiketoiminnan sujuvuus.

Suomen tulee ottaa aktiivinen rooli yhdessä Pohjoismaiden, Baltian maiden ja muiden EU-maiden kanssa toimivan EU-Britannia-suhteen rakentamisessa sekä EU:n sääntöpohjaisen kansainvälisen kaupan edistämistä koskevien näkemysten ylläpitämisessä.

Kauppa

Tulevat neuvottelut Britannian kanssa ovat ensimmäiset, joissa ei tavoitella uusia mahdollisuuksia vaan **eroa ja heikennetään** osapuolten välisen kaupankäynnin ehtoja ja pidemmällä tähtäimellä vähennetään niiden toimintaympäristöjen yhtenevyyttä. Kyseessä ovat ensimmäiset kauppaneuvottelut, joita koskee ajallinen tiukka **takaraja**, jonka jälkeen tilanne heikkenee nykyisestä. Neuvottelujen poikkeuksellisuuden vuoksi ratkaisulle ei löydy selvää mallia EU:n nykyisistä kauppasopimuksista. Uuden suhteen ehdot määritellään todennäköisesti vapaakauppajärjestelyllä, joka sijoittuu ETA-sopimuksen ja WTO-sitoumusten laveaan välimaastoon.

Brexitin vaikutukset ovat vaikeimmat, jos **ero ja tulevaisuus** neuvotellaan erikseen eikä välivaihetta kateta siirtymäkaudella. Tällöin kauppaa saatettaisiin käydä WTO-säännöin (esim. metsäteollisuustuotteiden tullitariffi 0–10 %). Joka tapauksessa eron jälkeen ei enää ole takeita EU:n ja Britannian lainsäädäntöjen nykyisenlaisesta yhtenevyydestä eli muut kuin tulleeihin perustuvat kaupanesteet todennäköisesti vähitellen lisääntyvät. Kaupan nykyisen tason jatkumisesta ei ole takeita, varsinkaan jos kaupankäynti vaikeutuu ja kallistuu.

Metsäteollisuuden yrityksiä huolettaa **kaupanesteiden** mahdollinen lisääntyminen. Keskeiset tulevaisuuden huolenaiheet liittyvät erityisesti tavara kauppaan, tullitariffeihin, tullaukseen ja rajamuodollisuuksiin, kotimaisuusvaatimuksiin, muiden kuin kotimaisten tuotteiden kohteluun ja syrjintään. Britanniaan viedään muista EU-maista samoja tuotteita mutta

Eeva Korolainen

31.5.2017

45/17/L/A

emme näe, että EU-kilpailijamaat hyötyisivät kaupanrajoituksista Suomen metsäteollisuuden Britannian viennille tärkeissä tuotteissa.

Metsäteollisuuden **tuotantoketjuihin** tai liiketoiminnassa tai tuotannossa tarvittavien muiden alojen tuotteiden saantiin ei Britannian EU-eron odoteta merkittävästi vaikuttavan. Metsäteollisuus pitää kuitenkin tärkeänä, että EU:n ja Britannian kauppasuhteet ovat kattavasti avoimiksi sovitut. Tätä edellyttävät myös WTO-säännöt, jotka kuitenkin sallivat jäsenten väliset pidemmälle menevät sopimukset pelkämästä tavarakaupasta.

Palvelukauppa Britannian kanssa on metsäteollisuuden yrityksillä selvästi vähäisempää kuin tavarakauppa mutta tärkeää kaupankäynnille ovat ainakin kuljetuspalvelut, erilaiset hallintopalvelut, ICT-, asiantuntija-, konsultti- ja markkinointipalvelut sekä myyntiin liittyvät palvelut.

Metsäteollisuuden Britannian kaupankäyntiin tai teollisiin investointeihin Britanniassa ei liity lukumääräisesti merkittävää **henkilöiden liikkumista**. Sikäli kuin tätä tapahtuu, kyseessä on useimmiten liikematka. Vaikka työntekijöiden lähettäminen tai henkilöiden liikkuminen muuten ei tällä hetkellä ole metsäteollisuudelle keskeistä, on tärkeää huolehtia sujuvan liikkumisen mahdollisuudesta. Tähän liittyy sosiaaliturvasta huolehtiminen siten, ettei EU:n sosiaaliturva-asetuksen soveltumattomuus jatkossa aikaansaa tilannetta, jossa sosiaaliturvamaksut maksetaan kahteen maahan eli kaksinkertaisesti. Britannia ei ole indikoinut työelämän normien heikentämistä mutta esim. EU:n ja Britannian työaikalainsäädäntöjen voimakas eriytyminen voisi olla teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta merkittävää.

EU:n tulee tavoitella kattavaa ja kunnianhimoista **vapaakauppasopimusta** Britannian kanssa ja järjestelyä, joka mahdollistaa sujuvan **siirtymisen** nykytilanteesta tulevaan. Siirtymäkauden ja tulevaisuuden järjestelyjen tulee pitää tullitariffit minimissä ja minimoida tullien ulkopuolisten kaupanesteiden lisääntyminen sekä kauppaan liittyvän sääntelyn (esim. tuotteita koskevat tekniset vaatimukset, määräykset ja standardit) ja hallinnon menettelyjen (ml. tuotteiden hyväksyntä, tullausmenettelyt, julkiset hankinnat) eriytyminen ja niihin liittyvien kustannusten nousu. Tulevaisuuden kauppajärjestelyssä tulee esim. estää tuotteiden ylimääräinen tai kaksinkertainen testaus- tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöönotto. On myös sovittava alkuperäsäännöistä, jotta Britanniasta ei tule takaporttia EU:n markkinoille. Käytännössä on varauduttava siihen, ettei Britannialla heti eron toteutumisen jälkeen ole riittävää valmiutta hoitaa EU:n ja Britannian välisen tullirajan edellyttämiä muodollisuuksia ja käytännön järjestelyjä. Tästä aiheutuu yrityksille vaivaa, viivästyksiä ja kustannuksia. Tulevaisuuden kauppajärjestelyyn tulee lisäksi liittää toimiva ja tuloksekas sääntely-yhteistyö ja sopia lainsäädäntöjen vastaavuuden säilymisestä kilpailuhaittojen ehkäisemiseksi.

Suomen tulee **EU:n sisäisessä päätöksenteossa** tuoda esiin Britannian muuttuvasta sääntelystä ja toimintaympäristöstä mahdollisesti seuraavat haasteet EU-maiden yritysten toiminnalle ja kilpailukyvyille. Kuten Suomi,

Eeva Korolainen

31.5.2017

45/17/L/A

myöskään EU ei voi laatia omaa yritysten toimintaa koskevaa **säännöstöään** huomioimatta kilpailijamaiden valintoja, muutosta ja kehitystä. Pidemmällä tähtäimelle Suomen tulee mahdollisesti edistää perussopimusten muutosta siten, että EU:lla olisi yksinomainen **toimivalta** kauppapolitiikan alalla. Nykytilanteessa kattavien kauppasopimusten **voimaansaattaminen** edellyttää myös kansallisten ja alueellisten parlamenttien hyväksyntää. Hyväksyntää edeltää **neuvotteluvaihe**, joka tulee EU27 osalta muuttumaan, kun globalisaatioon ja vapaakauppaan ja markkinoihin kohtuullisen myönteisesti suhtautunut jäsenmaa ei ole enää osallisena EU:n sisäisessä päätöksenteossa.

EU:n on varauduttava myös **olemassa oleviin** WTO- ja kahdenvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien Britannian ja EU-maiden sitoumusten eriyttämiseen. Muutos sitoumuksissa voi herättää kauppakumppanit vaatimaan niihin mukautuksia eli lisämyönnytyksiä myös EU27-mailta. Vaihtoehtona ei tule pitää tasapainottamista siten, että kahdenvälisen sopimuksen osapuoli heikentäisi omia sitoumuksiaan. Britannian kohdalla tulee varmistaa sen säilyminen WTO:n useanvälisten sopimusten osapuolena, vaikka esim. rajat ylittävien julkisten hankintojen tämänhetkinen merkitys voi olla kohtalaisen vähäinen. Sikäli kuin EU ja Britannia eivät saisi yhtä hyvää kahdenvälistä sopimusta aikaan, tulee WTO-sitoumusten eriytyksessä varmistaa, että Britanniaa sitovat paperia, kartonkia ja sellua koskevat sektorisitoumukset, joista EU sopi eräiden WTO-jäsenten kanssa v. 1994 Uruguayn kierroksen yhteydessä.

Valtiontuet, kilpailu, energia ja ilmasto, tuontisuoja, immateriaalioikeudet

EU:n **valtiontukisääntelystä** irtautuminen voi mahdollistaa Britannian yritysten tukemisen tavoin, jotka eivät ole EU-maille tai Suomelle oikeudellisesti tai taloudellisesti mahdollisia. WTO:n valtiontukia koskevat määräykset ovat huomattavasti rajatummalla siinä, mitkä tuet ovat niiden mukaan kiellettyjä ja missä tilanteessa kauppakumppani voi asettaa tuetulle tuotannolle tasoitustulleja. Tulevaisuuden suhteesta sovittaessa tulisi WTO:ta pidemmälle menevin määräyksin ehkäistä vääristynyttä kilpailua.

Kilpailulainsäädännön kohdalla EU:n sääntelyn merkitys ei täysin lopu Britannian eron toteutuessa, koska säännöstöllä on EU:n ulkopuolistakin vaikutusta, jos toimilla on riittävä vaikutus EU:hun. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö Britannian erilainen kilpailulainsäädäntö voisi merkitä uudenlaisia kilpailuasetelmia EU-yrityksille.

Ilmastokysymysten osalta Britannian EU-eron seurauksena ei pidä kiristää Suomen jo entuudestaan kovaa maakohtaista **päästövähennystavoitetta** eikä tiukentaa EU:n yhteistavoitetta.

Britannian merkitys kauppakumppanina nostaa esiin myös **tuontisuojan** tulevaisuuden. EU:ssa asetetut tuontisuojoitimet (esim. polkumyynti- tai tasoitustullit) voivat menettää merkitystään, jos tärkeä vientimarkkina sallii ilman vastaavia rajoituksia kolmannesta maasta tulevan dumpatun tai valtiontukiin perustuen hinnoitellun tuonnin.

Eeva Korolainen

31.5.2017

45/17/L/A

EU-lainsäädäntöön perustuvan **immateriaalioikeuksien** suojan tilanne Britannian eron jälkeen tulee selvittää. Jatkuuko suoja ja missä sitä koskevat riidat ratkaistaan.

Sertifiointi

Britannia on aiemmin yrittänyt saada läpi vaatimuksen **FSC-sertifioitujen** puutuotteiden erityisasemasta julkisissa hankinnoissa esittämällä vaatimuksen FSC-sertifiointista julkisten hankintojen kriteerinä. EU:n julkisten hankintojen politiikka ei ole tukenut tätä, ja Britannia on toistaiseksi hyväksynyt myös **PEFC-sertifioidut** tuotteet julkisissa hankinnoissaan. Molempien järjestelmien hyväksyminen on pystyttävä takaamaan myös tulevaisuudessa, jotta vältetään keinotekoisia markkinarajoitteita ja turvataan suomalaisten tuotteiden asema UK:n markkinoilla.

TKI

EU:n pyrkimyksenä tulee olla se, että Britannia jatkaa **erillissopimuksen pohjalta tutkimus- ja innovaatiotoiminnan yhteistyötä** EU-ohjelmien puitteissa ja osallistuu näiden kustannusten kattamiseen. Britannia on ollut yksi niistä EU-maista, jotka ovat pitäneet yllä ja kannattaneet **yrityslähtöistä** innovaatiotoimintaa. Valmistelussa on EU:n 9. tutkimus- ja innovaatio-ohjelma ja Britannian EU-eroon valmistautumisen seurauksena on menetetty yksi yrityslähtöisen tutkimus- ja innovaatorahoitustarpeen puolustaja. Myös tässä Suomen tulee toiminnallaan ja kumppaneita hakemalla pyrkiä minimoimaan Britannian EU-eron vaikutuksia EU:n sisäiseen päätöksentekoon.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja